Per Moritz Stenborg

NEBOJ SE TMY

Přeložila
Ela Rohanová

Mrazivý noir román z ospalého švédského venkova

host

NEBOJ SE TMY

Per Moritz Stenborg

NEBOJ SE TMY

Přeložila Ela Rohanová

Brno 2026

Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu
čl. 4 směrnice 2019/790/EU je bez souhlasu nositele
práv zakázána.

Copyright © Per Moritz Stenborg 2025
Published by agreement with First Edition Management
Translation © Ela Rohanová, 2026
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2026
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-3309-1 (PDF)
ISBN 978-80-275-3310-7 (ePUB)
ISBN 978-80-275-3311-4 (MobiPocket)

Továrnímu dělníkovi
Eriku Johanu Stenborgovi

1983

V zaprášeném zákoutí pod stromem odpočíval automobil. Saab byl registrovaný na Gunhild Östovou, která zrovna kontrolovala stodoly. Bylo odpoledne a panovalo krásné, ale zrádné předjaří. Gunhild Östová věděla, co přijde. Spousta sněhu a rozvodněné řeky.

Salaš a seníky roztroušené kolem náležely rodině Östových už po staletí. Gunhild se brodila sněhem po rodinném pozemku, aby se ujistila, že to střechy pod náporem sněhové masy nevzdaly. Z okapů visely rampouchy připomínající stalaktity.

Bylo jí osmašedesát. V Silvernäsu prožila celý svůj život, ale i tak měla pocit, že spatřila téměř vše, co si člověk dokáže představit. Už za minutu se to ale mělo změnit.

Začalo se stmívat a světlo získalo nažloutlý nádech. Všechno vypadalo jako obvykle. Až když Gunhild Östová obešla i nejvzdálenější sýpku, spatřila něco podivného. U kamene před štítem budovy bylo v řadě několik kůlů z ohrady, jak tam stály od doby, kdy ohradu stavěli. Na nejvyšším z nich byla ruka. Lidská ruka, která jako by mávala z hrotu, na němž byla nabodnutá.

((1))

Země byla sice ještě promrzlá, ale ze střech kapalo a potoky se hnaly proudem. Řeka Svartälven se jistě brzy rozvodní.

Tohle roční období měl rád ze všech nejmíň. Ani nevěděl, proč by měl mít oblíbené roční období — stejně si je musí odbýt všechny. Jaro jeho oblíbeným ročním obdobím každopádně nebylo. Okolo jen břečka, všechno se proměňuje, hystericky pučí a probouzí se.

Přední sklo mělo na krajích mléčný nádech, jako by ho začínal postihovat šedý zákal.

Po vnější straně skla lezly smutnice. Erland Hjort v autě setrval asi jen půl minuty, víc mu jeho smysl pro povinnost nedovolil. Poslouchal ve svém Volvu 164 v barvě panamské žluti z kazetového přehrávače Alfa Robertsona.

Nebyl si jistý, co to vlastně panamská žluť je, ale v prodejně, kde si auto před čtrnácti lety nové a drahé kupoval, tak říkali jeho odstínu. Byl to jeho první vlastní vůz a na rozdíl od většiny ostatních, kteří si neustále pořizovali lepší modely a teď jezdili v sedm set šedesátkách a tří sto šedesátkách, on se držel své sto šedesát čtyřky.

Teď tu měl být Wiklund. Do hajzlu.

Hjort se zhluboka nadechl, zapnul si koženou bundu, zabouchl za sebou dveře auta a vykročil ke statku, aby odřízl oběšence.

• • •

Na policejní stanici v Silvernäsu volal Arild Johansson, zněl podivně, vzdáleně. Jako by ležel v jezeře pod vrstvou ledu. Telefon zvedl Erland Hjort. Byl na stanici sám, protože policejní asistent Wiklund byl kvůli zranění v pracovní neschopnosti.

Johansson žil na statku Ramses už deset let. Vyrůstal tam v pěstounské péči a okolo roku sedmdesát dva se nastěhoval zpátky. V přilehlé staré budově bydlela stejně dlouho jeho dcera Vanja. Arild si pravděpodobně dělal starosti, kde vězí, a nakonec se vydal na půdu. Byla prostorná a nezaizolovaná, s mohutným trámem pod hřebenem střechy, a tam ji našel.

Hjort stoupal po svahu ke statku. Usedlost se nacházela na drsném skalnatém pahorku, hlavní obytnou budovu lemovaly zleva menší domek a zprava boudy a přístřešky na nářadí.

Zastavil se uprostřed dvora. Všude vládlo naprosté pusto a prázdno. Řeka byla daleko, ale přesto se ozývalo praskání tajícího ledu. Celý starý dům jako by vyzařoval smutek, který vycházel z půdního prostoru pod střešními taškami. Arild Johansson se nejspíš vrátil k sobě.

Hjort na okamžik zaváhal. Měl by se u starého přítele zastavit? Podle služebního postupu by měl nejdřív potvrdit úmrtí.

Kuchyně Vanji Johanssonové vypadala jako obvykle. Na kuchyňském stole zůstal stát nedopitý šálek kávy. Z nástěnného kalendáře se na něj díval hamiltonův honič. Ucítil v zátylku ledový chlad, který sestupoval ze schodiště, a spolu s ním přicházely i jakési zvuky. Dřevěné dveře ke schodišti na půdu zůstaly otevřené, stejně tak i poklop nad schody.

V břiše se mu všechno kroutilo jako klubko hadů. Schodiště na půdu bylo příkré a on po něm začal šplhat dřív, než by si to mohl rozmyslet. Nahoře panoval jakýsi zhuštěný ledový chlad, jako by se tam zima usadila a rozrostla. Skulinami v dřevěných stěnách prozpěvoval vítr.

Vanja Johanssonová visela na modrém provazu ze střešního trámu. Kůži měla úplně bílou a tělo bylo v tak rovné a strnulé poloze, až se zdálo, že ji k zemi táhne jakási neviditelná síla. Na šatech zůstaly růžové skvrny, oční bělma připomínala zkyslé mléko a byla na nejlepší cestě stéct po její pokřivené tváři. Na podlaze půdy ležely výkaly a hliníkové schůdky. Erland Hjort něco zaslechl a podíval se půlměsícovým oknem na dvůr. Přijela záchranka.

• • •

Arilda Johanssona našel sedět v křesle pod trofejí sedmnácteráka se sklenkou vodky v ruce. Oči měl mrtvé, přestože byl bezpochyby naživu. Leskly se, a když Hjort vyšel po schodech nahoru, mrkly směrem k lahvi.

Hjort si vzal skleničku, protože věděl, kde ji má hledat, a nalil na dno trochu vodky. Posadil se do křesla. Nacházeli se ve velké otevřené místnosti nad širokým schodištěm ve střední části domu. Na podlaze ležely sobí kůže, na stěnách visela paroží a v krbu pohasínaly uhlíky.

„Pamatuješ, jak jsme byli pádlovat nahoře v Kaitumu?“ zeptal se Arild.

„A stanovali na té skále. Hned u říčky. V měsíčním svitu skákali lipani. A ty hvězdy...“

„To už je dobrých dvacet let.“

Arild si odfrkl a vzhlédl ke stropu, jeho oči připomínaly krystalky ledu.

„Dnes v noci bude úplněk," utrousil.

Hjort usrkl pálenku.

„Ta kánoe pořád leží v kůlně u řeky."

V místnosti se na chvíli rozhostilo ticho. Venku se o svou práci starali záchranáři.

„Takže jsi ji našel chvíli po desáté?"

Arild Johansson seděl bez hnutí, shrbený, což u něj Hjort nikdy předtím neviděl. Byl to člověk, který vzbuzoval dojem, že je vyšší, než doopravdy byl. Měl drsné rozpraskané ruce, husté vlnité vlasy, knír a kolem krku koženou šňůrku s vlčím zubem.

„Helvetti. Neviděl jsem ji... dva dny."

„Předpokládám, že jste se vídali denně."

„No, možná ne každý den. Čas jsme spolu netrávili. Ale vídali jsme se."

„V krámě už nepracovala?"

„Měla nastoupit do nový práce. Na pilu, do kanceláře."

„Působila v poslední době jinak?"

„Kdepak. Vůbec ne." Hlas se mu zachvěl, pak si zhluboka povzdechl. „Poslyš, Erlande. Musím tě o něco požádat."

Zvláštní, Arild nebyl z těch, co by prosili o pomoc, pomyslel si Hjort.

„Ano?"

„Já to nezvládnu... však víš."

Hjort chápavě přikývl.

„Anna Karjala," řekl.

„Nemůžeš jí to říct ty?"

Hjort přikývl a dopil zbytek vodky. Podíval se na velkého lovce, kterému se viditelně ulevilo, že se toho břemene zbavil.

„Vůbec jsi netušil...?“

Arild Johansson pohlédl policejnímu komisaři zpříma do očí.

„Ani v nejmenším,“ řekl.

• • •

Erland Hjort scházel dolů po svahu po zarostlých kamenných schodech. Nevyjel autem až nahoru ke statku, ale zaparkoval u jatek dole u cesty. Posadil se do volva, pomalu vydechl a svlékl si bundu. Auto se rozjelo z kopce a opět se ozvala hudba, jako by se mezitím, co nehrála, vůbec nic nepřihodilo.

Přejel přes most, který se klenul vysoko nad ledovými krami na řece Svartälven. Minul Erssonovu kůlnu, kde jako posvátná památka odpočívala mahagonová kánoe, a pokračoval směrem do centra Silvernäsu. Kolem se míhaly bytové domy a prodejny jako fasády Potěmkinovy vesnice. Hjortovi se zdálo, že svět je v tu chvíli něčím jiným, než býval dřív. Jen kulisy a dekorace, nic víc.

Před Jižní školou postávala parta kluků s dlouhými vlasy. V kině Röda kvarn dávali film *Rambo: První krev.* S Bodil šli naposledy do kina na detektivku *Vražda za bílého dne*. Objel benzinku Esso, zabočil do ulice Midvintergatan a zaparkoval mezi postranními křídly Silvergårdenu.

Zrovna tam dojedli bramborové placky s vepřovým a jeho matka seděla u okna ve svém pokoji. Měla výhled na gril

Svartågrillen, nikoliv na jezero jako její sousedé na protější straně chodby.

„Eriku," vydechla, když se otočila.

„To jsem já, Erland."

Stál, jako by se chystal každou chvíli odejít, přestože zrovna přišel. *Proč se tu vůbec stavoval? Aby myslel na něco jiného než na znetvořený obličej Vanji Johanssonové...?*

„Erland, *no jistě*. Pojď se posadit. Ukážeš se mi?"

Popošel o pár kroků a opřel se o komodu, která za dob jeho dětství stávala v obývacím pokoji.

Její řídké vlasy tvořily kolem hlavy jakousi svatozář.

„Chutnal ti oběd?"

„Oběd," pronesla ostrým tónem jako z filmů pro pamětníky. „Tady mi nikdy nedají pořádně najíst."

„A co káva?"

„Káva?"

„Dávají ti kávu?"

Začala zmateně vrtět hlavou. Hjort se předklonil a položil jí ruku na rameno, které mu připomnělo lebky na zdi v domě Arilda Johanssona.

„Ty jsi pil, Eriku?"

„*Erlande.*" Zatnul zuby. „Jmenuju se Erland. Erik je mrtvej."

Zase se roztřásla.

„To nic, mami. To je jedno. Jen jsem se na tebe přišel podívat."

Dal jí pusu na čelo.

Erik Hjort skutečně zemřel. Skonal jednoho odpoledne při sledování filmu *Lasse-Maja* z roku 1941, který zrovna

běžel v televizi. Stalo se to bez předchozího varování v bytě postarších manželů Hjortových v Silvernäsu.

Byt si pronajali až na stará kolena; jejich jediný syn Erland vyrůstal ve staré chalupě ve Svartmoře. Dnes bydlel Erland ve vile, což představovalo další stupeň na žebříčku společenského vzestupu, po němž jeho rodina pozvolna šplhala. Erik Hjort strávil první léta svého života ve finském srubu v lese. Tento čas, který otec prožil v zakouřené chatě, možná přispěl k tomu, že mu nakonec selhaly plíce.

Hjort prošel oparem smažené slaniny, který se linul ze společenské místnosti, a sešel dolů k autu. Pak vyrazil severně k okraji vesnice, kde bydlela Anna Karjala.

((2))

Slova *excize* a *incize* pocházejí z latinského slovesa caedere, které znamená sekat. Lze ho ale přeložit také jako vraždit či popravovat. V medicíně se jedná o pojmy spadající do oblasti povrchové chirurgie a mohou označovat situace, kdy se za kontrolovaných podmínek odstraňuje kousek kůže nebo uzlina.

Bodil Hjortová věděla přesně, co dělá. Věděla totiž skoro vždycky, co dělá, a to i ve chvílích, kdy to vlastně vůbec netušila. Měla při ruce všechno, co potřebovala — anatomickou a chirurgickou pinzetu, skalpel, nůžky a kožní popisovač. Nejdřív udělala kolem mateřského znaménka ve směru štěpnosti kůže popisovačem linku, která připomínala malé oko. Potom uchopila Norbergovu paži a pod „oko" na její horní části zavedla znecitlivující injekci.

Norberg se sice tvářil jako že nic, ale přesto ucítila pach strachu. Z jeho šedesát sedm let starého těla vyzařovaly obavy a úzkost.

Přiložila čepel k linii incize — *oku* — a kousek kůže vyřízla, aniž by zdvihla skalpel. Norberg brečel. Pinzetou dokončila excizi a umístila vyříznuté znaménko do emitní misky.

„Až mi z nemocnice pošlou výsledky histologie, tak vám zavolám."

Otevřela okno dokořán, přestože venku bylo pod nulou. Zdravotní středisko leželo dole u vody a ona se jen

v uniformě zdravotní sestry postavila k oknu, kde se nechala ochlazovat větrem, který nad jezerem roztáčel vířící sníh do mohutných formací.

Nebyl to zápach krve. Na ten už si zvykla. V nose a hrdle ji pálil zatuchlý pach úzkosti, nemoci. Pocitu, že *něco není, jak má být*.

Oteplilo se. Ledy začínaly tát. Brzy jí bude třicet sedm. Její muž se narodil v den výročí konce druhé světové války a také to s velkou oblibou zmiňoval. Byl o rok starší než ona. Jejich příběh byl víceméně všední. Téměř abnormálně normální, když nad tím člověk uvažoval. Což se Bodil většinou snažila nedělat. Měli syna a dceru. A kdysi dokonce i psa — labradora, který se jmenoval Zorba.

Zavřela okno a zamířila do kuchyňky, aby dala vařit vodu na čaj.

• • •

Dům byl postavený v roce 1926. Stál si tak trochu sám pro sebe na kraji temného lesa. Domy zde byly rozptýlené, asi pět kilometrů od Silvernäsu směrem k finským lesům. Jednalo se o prostý dvoupatrový obytný dům, za kterým stála kůlna a dvě zarostlá políčka.

Dřív tady bydlel Alf Lind, o němž Hjort nevěděl o moc víc, než jak se jmenoval. Teď zde žila Anna Karjala Johanssonová, Vanjina mladší sestra, a teď už i Arildovo jediné dítě. Bydlela tady několik let, Hjort si však nebyl jistý kolik, ani tu nikdy předtím nebyl.

Sestry nijak dobře neznal. Jejich otce znal od dětství, naučil Arilda říct několik slov, třeba *trouba*. Arild byl tehdy

sice starší než Erland, ale neuměl švédsky, protože se k Johanssonovým dostal jako finské válečné dítě. Později, když byl Erland Hjort teenager a Arild mladý muž, vydávali se na různé výpravy, kterým říkali expedice. Pádlovali na kánoi, rybařili na řece Kaitum a podnikali túry po masivu Helags.

V té době žil Arild s holkami ve Storloforsu. V údolí na druhé straně hory. Když pak byli pěstouni Johanssonovi na statek příliš staří, nastěhovali se do něj Arild s Vanjou. Anna Karjala se ještě chvíli toulala po světě a pak skončila tady. Ve staré barabizně Alfa Linda z roku 1926.

Od té doby, co se Arild vrátil na Ramses, se potkávali čím dál tím méně. Žádné expedice už nepodnikali.

Obloha ležela nad vrcholky smrků jako stará poškrábaná deska z plexiskla, která tlumila sluneční svit. Hjort seděl ve svém Volvu 164 a chystal se na to, až si bude muset poradit s druhou ze sester. Tohle bude ještě horší, pomyslel si. Dnešek není den, ale spíš noční můra.

Uběhla minuta? Nebo dvě? To, že se zdržoval v autě, nevěstilo nic dobrého. Cítil, že Anna je uvnitř v domě. Možná už tušila, že se něco stalo. To by jeho úkol mohlo usnadnit.

Vystoupil z auta a vykročil k domu. Na stromech krákoraly vrány. Hjort napočítal čtyři nádechy, pak mu otevřela.

„Dobrý den," pozdravila.

Tmavé vlasy jí zplihle a mokře visely do obličeje, v podpaží měla temné skvrny od potu. Na tričku obrázek vlka vyjícího na měsíc.

„Promiňte," řekla rozpačitě, jako by si uvědomila, že je cítit potem. „Zrovna opravuju odpad, trubky roztrhal mráz. Pojďte dál."

V malé předsíni stálo schodiště, které se stáčelo nahoru, a dveře vedoucí do kuchyně. Stěny pokrývaly tapety s medailonovým vzorem. Rozebrané trubky pod dřezem ležely na hadrovém koberečku, který byl zčásti zastrčený do skříňky pod dřezem.

„Zbylo mi ještě trochu kafe," nabídla mu Anna Karjala.

Snažila se aspoň o chvíli pozdržet zprávu, kterou jí přišel předat?

„Děkuju," odpověděl Hjort a vzal si od ní plastový kelímek s kávou, kterou mu nalila z termosky. Dolila i sobě a společně se posadili ke stolu. Tepláky měla na kolenou mokré.

Setkal se s jejím pohledem. Spatřil v něm něco uštvaného, jakýsi neklid. Uvědomil si, že na rozdíl od svého otce má velmi tmavé oči. Musí je mít po matce. I její vlasy byly jiné. Černé jako močál v noci. Ne jako sestřiny. *Sestra*. Přestože ji sundali a odvezli, pro něj tam bude viset dál. V duši Erlanda Hjorta.

„Jde o Vanju," řekl. „Je mrtvá."

Očima se zabodla do jeho, zírala bez jediného mrknutí.

„Váš táta mě poprosil, abych vám to přišel říct. Je mi to moc líto."

Dál si hleděli do nejhlubší tmy očních zorniček. Jako dvě propasti, co zírají jedna do druhé. Čeho se tam snažila dopátrat, hluboko v pohledu anděla smrti?

„Do prdele," hlesla.

Pak se zadívala směrem k lesu za zarostlým kouskem pole a jedním douškem dopila zbytek kávy.

„Pokud vám můžu s čímkoliv pomoct..." nabídl se Hjort. Káva byla stále teplá. „Chcete vědět, co se jí stalo?"